

Nr 375.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående dyrtidstillägg för år 1919 åt biskoparna i Härnösands stift E. F. Lönegren och i Luleå stift O. Bergqvist; given Stockholms slott den 11 mars 1919.

Under åberopade av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att till biskoparna i Härnösands stift E. F. Lönegren och i Luleå stift O. Bergqvist må för år 1919 från biskopslöneregleringsfonden utgå dyrtidstillägg å den del av deras avlöningsförmåner, som utgår av nämnda fond, enligt enahanda grunder, som skulle gällt, om deras avlöningsförmåner bestritts av statsmedel, dock med avdrag för Lönegren av ett belopp, motsvarande vad han i årlig avlöning uppbär utöver 12,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Rydén anförde härefter:

Dyrtids-
tillägg åt
biskoparna i
Härnösands
stift E. F.
Lönegren och
i Luleå stift
O. Bergqvist.

På därom av Kungl. Maj:t i proposition den 22 mars 1918, nr 287, gjord framställning medgav 1918 års lagtima riksdag, att biskopen i Luleå stift O. Bergqvist, vilkens avlöningsförmåner utgå av biskopslöneregleringsfonden, finge för år 1918 å samma förmåner uppbära krigstidstillägg från nämnda fond enligt enahanda grunder, som skulle gälla, om hans avlöningsförmåner bestritts av statsmedel. Beträffande skälen för denna framställning får jag hänvisa till mitt yttrande till det vid propositionen följande utdraget av statsrådsprotokollet. Likaledes medgav samma års urtima riksdag på därom av Kungl. Maj:t i proposition den 25 oktober 1918,

nr 26, gjord framställning, att Bergqvist finge enligt motsvarande grunder uppbära extra krig-tidstillägg för senare halvåret 1918.

I skrivelse den 19 juni 1918 har biskopskonferensen gjort framställning om beredande åt biskopen i Härnösands stift av ett krigstidstillägg, som tillförsäkrade honom ett lönebelopp motsvarande det, som tillerkänts biskopen i Luleå stift. Till stöd härför har konferensen, under erinran om det biskopen i Luleå beviljande krigstidstillägget, anfört, att biskopen i Härnösand med avseende å löneförmåner befunne sig i en särskilt missgynnad ställning. Ett krigstidstillägg å hans lön vore så mycket mera påkallat, som det stora stiftet krävde dryga resekostnader och det kalla klimatet gjorda kostnaden för biskopshusets uppvärmning mycket känbar.

Över denna framställning har statskontoret den 7 september 1918 afgivit infortrat utlåtande och därvid anfört:

Då statskontoret i utlåtande den 9 februari 1918 angående det i den nu föreliggande framställningen återopade ärendet rörande krigstidstillägg åt biskopen O. Bergqvist fann sig böra tillstyrka, att dylik förmån bereddes honom, anförde statskontoret till stöd härför, bland annat, att de biskopen i Luleå stift tillkommande avlöningsförmånerna vore till siffran bestämda och således i detta avseende skiljde sig från övriga biskopars i riket, för vilka lönen i dess helhet eller till större eller mindre del utginge efter markegångspris, varjämte på lörens belopp även andra förhållanden, såsom avgifter för upplåtna arrenden och dylikt, kunde öva inverkan.

Den av statskontoret sålunda påpekade skillnaden i sättet för avlöande av å ena sidan biskopen i Luleå och å andra sidan övriga biskopar utgör givetvis hinder för att bereda biskopen i Härnösand krigstidstillägg enligt de för befattningshavare i statens tjänst för sådan förmån bestämda grunder. Detta utesluter emellertid icke, att omständigheterna kunna vara sådana, att de skäligen måste anses påkalla ett lönetillskott från biskopslöneregleringsfonden för ifrågavarande tjänst. Men en nödvändig förutsättning för beredande av en sådan förmån är, att man äger kännedom om det belopp, vartill löneinkomsterna vid biskopsämbetet uppgå. Härom förekommer emellertid i ärendet icke annat än biskopskonferensens uppgift, att biskopen i Härnösand befinner sig i en i avlöningshänseende lika missgynnad ställning som biskopen i Luleå. Någon utredning om den verkliga inkomsten vid biskopsstolen i Härnösand föreligger dock icke, och ej heller synes det lämpligt att föranstalta om en dylik beträffande enbart denna biskopstjänst. Det bör nämligen märkas, att enligt de av 1860 års riksdag antagna grunderna för biskopslönernas reglering ett flertal av dessa löner beräknades till samma belopp, 12,000 kronor, som för biskopen i Härnösand, men huruvida med de av Kungl. Maj:t sedermera genom särskilda beslut för bestridande av dessa löner anvisade tillgångarna de för närvarande biskoparna faktiskt tillflytande inkomsterna motsvara, eventuellt över- eller understiga, dessa beräknade belopp, därom äger man ingen kännedom. Då det vid sådant förhållande icke är uteslutet, att jämväl för andra biskopstjänster än den i Härnösand kan pakallas lönetillskott, torde det icke vara skäl att utan en allmänare utredning i ämnet besluta om dylik förmån för en särskild biskop. Statskontoret kan alltså för närvarande icke tillstyrka den föreliggande framställningen.

I anledning av detta statskontorets utlåtande har biskopen i Härnösands stift E. F. Lönegren den 18 november 1918 ingivit en skrivelse i ämnet, däri han anfört, bland annat, följande:

Det är sant att, såsom statskontoret påpekar, ingen fullständig utredning av biskopslönens i Härnösand verkliga belopp föreligger utan allenast ett konstaterande av den missgynnade ställning biskopen i Härnösand bredvid övriga biskopar intager, och som ansetts numera så mycket mindre böra rättvisligen fortfara som åt biskopen i Luleå beretts krigstidstillägg och sedermera jämväl ett extra dylikt.

Detaljerad utredning ansågs i frågans dåvarande läge ej nödvändig, då lönen alltigenom utanordnas kontant av länsstyrelsen och sålunda ligger under offentlig kontroll och det icke ifrågasattes annat eller mera än att den genom ett krigstidstillägg skulle bringas upp till samma belopp, som tillerkänts biskopen i Luleå.

Emellertid bifogas härmed en bestyrkt uppgift över de tre senaste årens löneinkomster. Av denna framgår att lönen består dels av ett fixt av Kungl. Maj:t fastställt lönefyllnads- och ersättningsbelopp, sammanlagt kr. 8,800: 88 dels av indelningsersättningar, som med markegången stigit i någon mån, dock under nyssnämnda år ej mer än sammanlagt kr. 357: 43.

Därest dessa sistnämnda ersättningsbelopps rörlighet skulle anses utgöra formellt hinder för beviljande av krigstidstillägg härå, så förefinnes ju intet sådant hinder i fråga om det förstnämnda fixa lönefyllnadsanslaget å kr. 8,800: 88.

Det är vidare gentemot statskontorets anmärkning om bristande utredning av samtliga biskopars lönevillkor att dels påpeka, att sådan utredning helt nyligen verkställdes av kanslirådet H. Tigerschiöld och i annat sammanhang framlagts för Kungl. Maj:t, dels erinra därom, att då biskopskonferensens medlemmar själva vitsordade Härnösandsbiskopens särställning, låg däri ett medgivande, att de för egen del åtnjoto löneförmåner, som överstege biskopens i Luleå med honom tillerkända krigstidstillägg.

Såsom ytterligare stöd för rättmätigheten i biskopskonferensens framställning torde följande sakförhållanden få påpekas:

biskoparna i Norrland betungas av mycket stora resekostnader. Biskopen i Härnösand åtnjuter icke — såsom biskopen i Luleå delvis gör — reseersättning av allmänna medel.

Utom dessa upprepade resor i det 76 000 kvkm. stora stiftet tillkomma de numera ofta återkommande kyrkomötena, för vilkas beivrande ingen ersättning erhålles.

Ensam för 1918 års kyrkomöte innebar detta en utebliven ersättning av 640 kronor, motsvarande det belopp, som tillerkändes stiftets prästerliga ledamot.

Härnösand är i hög grad en dyrort, ej minst i skattehänseende. Kronoutskylderna ha i år stigit med 50 procent, kommunalutskylderna väntas stiga med inemot 100 procent.

Departementschefen.

Sedan numera de biskopen i Härnösands stift anslagna prebendepastoratet blivit indragna, bestå hans avlöningsförmåner av dels indelningsersättningsmedel och dels ett fyllnadsbelopp från biskopslöneregleringsfonden för avlöningens uppbringande till fastställt belopp, 12,000 kronor. Enligt ovannämnda, Lönegrens skrivelse bifogade uppgift från landskontoret i Härnösand har avlöningen till biskopen i Härnösands stift under åren 1915—1917 uppgått till följande belopp:

År 1915.

Lönefyllnad från biskopslöneregleringsfonden	kronor	8,800: 88
Indelningsersättningar	»	3,786: 48
	Summa kronor	12,587: 36

År 1916.

Lönefyllnad från biskopslöneregleringsfonden	kronor	8,800: 88
Indelningsersättningar	»	3,936: 79
	Summa kronor	12,737: 67

År 1917.

Lönefyllnad från biskopslöneregleringsfonden	kronor	8,800: 88
Indelningsersättningar	»	4,143: 91
	Summa kronor	12,944: 79

Härav framgår, att ersättningsmedlen i någon mån ökats under dessa år. Den största delen av avlöningen utgår dock med ett fixt belopp, varför samma skäl, som legat till grund för beredande av krigstidstillägg åt biskopen i Luleå stift, synas tala för att dylikt även får utgå till biskopen i Härnösands stift. Den reduktion, som hans avlöning undergått på grund av penningvärdets fall, torde böra ersättas i likhet med vad som är fallet med avlöningen till befattningshavare i statens tjänst. Givetvis bör dyrtidstillägget, såsom det hädanefter torde få benämnas, endast utgå å den del av avlöningen, som utbetalas från biskopslöneregleringsfonden. Skulle emellertid dyrtidstillägg utan avdrag utgå å hela denna del av avlöningen, skulle han med anledning av de honom tillkommande indelningsersättningarna erhålla en sammanlagd avlöning, som skulle bli större än biskopens i Luleå stift, vilken, fränsett krigstidstillägg, åtnjuter en avlöning av 12,000 kronor. Det torde därför vara erforderligt att stadga, att dyrtidstillägget till den förre skall utgå efter avdrag av ett belopp, motsvarande vad han i årlig avlöning uppbar utöver 12,000 kronor. I likhet med vad som varit fallet beträffande krigstidstillägget under år 1918 åt biskopen i Luleå stift, böra kostnaderna för här avsedda dyrtidstillägg till båda ifrågavarande biskopar bestridas av biskopslöneregleringsfonden, vilken utan svårighet lär kunna bära denna ökade utgift.

Jag anser mig slutligen böra meddela, att ingen av rikets övriga biskopar, enligt vad jag inhämtat, har för avsikt begära tillägg av här förevarande art.

Jag får alltså hemställa, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen medgiva,

att till biskoparna i Härnösands stift E. F. Lönegren och i Luleå stift O. Bergqvist må för år 1919 från biskopslöneregleringsfonden utgå dyrtidstillägg å den del av deras avlöningsförmåner, som utgår av nämnda fond, enligt enahanda grunder, som skulle gällt, om deras avlöningsförmåner bestritts av statsmedel, dock med avdrag för Lönegren av ett belopp, motsvarande vad han i årlig avlöning uppbär utöver 12,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtats till riksdagen.

Ur protokollet:
Hemming Gadd.